

UITNODIGING

U wordt verwacht op de opening
donderdag 28 november om 20u.

De tentoonstelling loopt tot
en met 12/1/86.

XYZ

NEWS³ LETTER

1^e jaargang nr 3
verschijnt zeswekelijks
V.U. Carl De Keyzer
Brabantdam 110
9000 Gent

FOTO^{VZW} GRAFIE

BRABANTDAM 110
9000 GENT
BELO91240776

STEUN XYZ-FOTOGRAFIE vzw, Ledenbijdrage:
MAAK JE NU LID!

XYZ-FOTOGRAFIE vzw heeft uw
steun nodig. Door je nu lid te ma-
ken doe je dat en daarbij word je
een jaarlang via onze newsletter
op de hoogte gehouden van al
onze activiteiten.

Gewoon lid: 250 Bf
Erelid: 1000 Bf
Beschermd lid: 5000 Bf (10%
op de aankoop van fotowerken)

Stort uw bijdrage op rek.nr.
440-0210341-20

KOEN WESSING

Na de staatsgreep waarmee nu
tien jaar geleden de militaire jun-
ta aan de macht kwam, achter de
schermen een handje geholpen
door Amerikaanse firma's als ITT
, Anaconda en Kennecott Copper,
veranderde de manier waarop het
buitenlandse kapitaal zich met
Chili ging bemoeien. Het accent
werd verlegd van het produceren
in het land zelf, via dochteron-
dernemingen van multinationals,
naar het verstrekken van leningen
door internationale banken en fi-
nancieringsmaatschappijen, ge-
richt op de invoer van steeds
meer gebruiksgoederen en le-
vensmiddelen. De eigen industrie

van Chili werd vernietigd, door-
dat de junta iedere bescherming
ervan door tariëven, subsidies en
kredieten ongedaan maakte. In de
landbouw bleven alleen die be-
drijven overeind die fruit en
groente voor de Europese en
Noordamerikaanse markt telen.
De boeren die voedselgewassen
voor de eigen bevolking ver-
bouwden, konden niet meer aan
geld voor zaaigoed komen, omdat
de banken in die bedrijvigheid
weinig winst zagen. Zo moet Chili
nu 63 procent van al zijn graan in-
voeren. De enorme geldstroom
uit Europa, Japan en de Verenig-
de Staten kwam het volk als ge-
heel niet ten goede, het grootste
deel werd besteed aan luxegoede-

Frank Lateur

ren voor de middenklassen - vaak
op afbetaling gekocht. De invoer
van Europese en Japanse auto's
werd verzevenvoudigd. De schul-
den van het land stegen duize-
lingwekkend, voedsel werd onbe-
taalbaar, brood schaars. Maar de
militairen van Pinochet houden
het volk - nog net - onder de duim
met wapens die ze in Frankrijk en
Israel kopen.
Het zijn mensen die het allemaal
doen. Mensen en wat we over hen
weten, het mysterie en de kennis:
Tussen die twee maakt Koen
Wessing zijn foto's. Hij kan het
niet geloven, dat ze zo zijn.
Maar hij weet dat ze zo zijn. Door
die spanning wordt hij voortge-

dreven: ongelooft, teten, woede,
raadsels; ongelooft, eten, woede,
raadsels; ongelooft, macht, woede,
raadsels; ongelooft, daden, verzet,
machtige woede. In deze emo-
tionele en intellectuele cirkelgang
blijft Koen onverzettelijk door-
gaan, een van die zeldzame revo-
lutionaire kunstenaars die de re-
volutionaire cyclus ook werkelijk
doorlopen: zolang er leven is. En
natuurlijk blijkt het geen cirkel te
zijn waarin hij zich beweegt, maar
een spiraal. Bij elke ronde ver-
schuift het blikveld iets, het be-
grip van de werkelijkheid wordt
tegelijk verbreed en verdiept. Het
gevoel is konstant, het was altijd
aanwezig en verdwijnt niet, het

FRANK LATEUR

Nee, geachte lezer, het is met
XYZ nog net niet zo ver gekomen
dat we uit gebrek aan Vlaamse ta-
lenten de onuitgegeven familiefo-
to's van Frank Lateur alias Stijn
Streuvels als kleine juweeltjes
voor uw voeten gooien. (met Louis
Paul Boon zou dat wel kunnen
naar het schijnt)
De Frank Lateur die wij bedoelen
is iemand die 1 jaar geleden als
kreatief fotograaf eigenlijk nog
niet bestond en die binnen dat
jaar een hoogstmerkwaardige
evolutie heeft doorgemaakt. De
schrijver van dit artikel kan ge-
tuigen, hij stond er met zijn neus
op. Als een rijzende ster aan het
fotofirmament zou je kunnen stel-
len. Ook een zeldzaam feit in
Vlaanderen. Of is Frank een
voorbode, de ster van Bethle-
hem? Met Bethlehem hebben de
foto's van Frank Lateur niets te

maken, wel met sprookjes en
feeën. Dit zou naïef kunnen lijken
maar dat is het niet. Hij kombi-
neert een hoogstverfijnde tech-
niek met het insceneren van he-
dendaagse sprookjesachtige tafe-
relen. De inhoud wordt je bij het
bekijken van de prenten echter
niet onmiddellijk duidelijk. Bij
aandachtige en ontvankelijke kij-
kers ontplooit het verhaal zich au-
tomatisch binnen de geest. Het
tafereel wordt levend en ver-
dwijnt pas als je naar een ander
beeld overstapt. Daar krijg je an-
dere combinaties (of composities)
en spelers te zien. Maar de geest
(of de stijl) van het te spelen spel
blijft. In dat spel bepaalt Frank
niet de spelregels, geen regle-
ment. Dat leidt meestal tot voor-
spelbare en vluchtige beelden (of
kunst). Hij creeërt voor u enkel
het spelbord en kleurt zelf de pi-
onnen, de rest is aan u.
Frank Lateur gebruikt de techniek

JOSEPH CHATELAIN

Joseph Chatelain kan je het best
omschrijven als «reporter». Het
leven schetsen in zijn vluchtig-
heid, in zijn essentie; de mens
beschrijven wanneer hij zich ont-
hult, wanneer het masker zakt,
wanneer hij ongedwongen is en
zijn opgelegde sociale rol niet
meer vertolkt; de onzekerheid van
het ogenblik vatten, de atmosfeer
van een manifestatie weergeven,
van binnenuit, dat is het doel van
deze fotograaf. In XYZ toont Cha-

telain een selectie uit een reeks
omtrent folkloristische optochten.
Folkloristische optochten waren,
in de vorige eeuwen, ook gewa-
pende escortes die samen met de
heiligenprocessies optrokken om
de veiligheid van de veldwegen
tussen beneden-Samber en Maas
te verzekeren. Traditiegetrouw
begeleiden deze zogeheten «mar-
cheurs» nu nog steeds de proces-
sie van hun patroonheilige tijdens
het religieuze deel van de optocht
om zich daarna uit te leven in het
«heidense» deel. Elk jaar weer,

Joseph Chatelain

wordt bij iedere foto in een fractie
van een seconde gemobiliseerd
tot zachtmoedige vechtlust.
De fractie van een seconde, goeie
ouwe gemeenplaats van de foto-
grafie! Toch is het zo dat een foto
van Koen zich feilloos, bijna ach-
teloos, in een flits voltrekt. Na-
derhand blijkt iedereen persoon-
lijk en lichamelijk door zijn oog te
zijn aangeraakt, aan iedereen en
alles in het beeld wordt een vraag
gesteld: hoe liep, stond, zat of lag
men, en waarom, hoe voelde het
aan, voelde men nog, hoe groeide
die boom, of waarom juist niet?
In dit web van vragen ontplooft
zich zijn visuele denken over het
sociale, het gemeenschappelijke:

niets of niemand wordt overgesla-
gen, het geheel stelt vragen aan
alle delen en alle delen aan het
geheel. En de antwoorden die
daar weer uitkomen, die worden
ondervraagd door Koen. Daarom
kan hij ook op een aanvaardbare
manier geweld fotograferen.
Zelfs in de meest extreme situa-
ties, waarin het fotograferen een
fysieke moed vereist die mij im-
poneert en verwacht, blijft hij zijn
zichtbare vragen helder formule-
ren.
De fotografie als kunst van de
zichtbare vraag. (Johan Van Der
Keuken)

van de montage en het inkleuren
en tonen. Technieken die sedert
1980 weer frekwent gebruikt wor-
den. Sedertdien krijgen we trou-
wens een soort revival van de fo-
tografie van rond 1920 (M. Nagy,
H. Bayer, M. Ray) waar gelijk-
aardige technieken voor het eerst
gebruikt werden. Met een korte
heropflakking rond 1950 als uit-
zondering, werden die technieken
, los van een ideologische kon-
tekst, enkel als goedkope middel-
en gebruikt om pseudo-surrealis-
tische en aanverwante beelden te
maken. Die tendens zet zich,
zoals het nog steeds beoefenen
van een derderangspictorialisme,
in selekte kringen nog steeds ver-
der. Pas omstreeks 1980 werd een
vruchtbare inhoud gevonden om
met een derde omwenteling se-
dert de eeuwwisseling op de
propfen te komen.
Die derde keer lijkt mij ook de
goede keer te zullen zijn. Fotogra-

fie is eindelijk een taal geworden
om alle mogelijke gedachten in
uit te werken. Frank Lateur ge-
bruikt die taal op een fijnzinnige
manier maar hij kan moeilijk als
een avant-gardist beschouwd
worden. Daarvoor is hij te subtiel
en te onschuldig. Zijn beelden
maakt hij om reacties als «mooi»
(lijkt een vies woord te zijn te-
genwoordig in kunstkringen) en
«knap» te krijgen. Het frele van
foto's onthult eveneens de kwets-
baarheid van de maker maar dat
is zijn probleem. Als je volgende
keer XYZ bezoekt, erger je dan
eerst een dik halfuur aan de
schrijvende toestanden die Koen
Wessing u voorschotelt, laat je
agressiviteit dan even bekoelen
(bij voorkeur aan de bar) om bij
de foto's van Lateur je fantasie en
je geloof in de toekomst weer te
voeden. Het geloof in de toekomst
van de Vlaamse fotografie? (cdk)

op hetzelfde tijdstip, zoekt en
vindt iedereen zijn vertrouwde
plaatsje. De kringloop van don-
derbussengekletter, piccolo's,
tamboergeroffel, de met pluimen
getooide wit-blauw-rood unifor-
men en natuurlijk de «druppels»
van de marketentsters herhaalt
zich. Maar, zoals Pol Vandromme
ooit zei: «De ware traditie is twij-
felachtig, ze bestaat er niet in het
verleden te herhalen; ze is een
permanente schepping» en zo
leeft de folklore. Alzo ontstaan er
groepen, gevormd door het ideaal

van hun voorvaders, zoals de
Compagnie Saint-Roch uit Thuin
in 1984. Chatelain is erin ge-
slaagd de sfeer en de ziel van de-
ze optochten weer te geven. Zijn
«flou poétique», het grote for-
maat, de grove korrel brengen
een fysisch contact met de foto tot
stand. Bij Chatelain gaat het ook
om veel meer dan het pittorske.
Drijfveer achter zijn beelden zijn
menselijke gedragingen en dat
maakt zijn werk authentiek en
boeiend. (JVB)

Koen Wessing

XYZ

FOTO VZW
GRAFIE
BRABANTDAM 110
9000 GENT
BELO 091 24 07 76

**JOSEPH CHATELAIN
KOEN WESSING
FRANK LATEUR**

29 11 1985   ZO   NO/VR/ZA
12 11 1986   10u → 13u   13u → 18u

ILFORD PHOTO

voorgeving FransDeJonck